

BESLUT ENLIGT 58 § I LAGEN OM SMITTSAMMA SJUKDOMAR FÖR KOMMUNERNAS OMRÅDEN I EGENTLIGA FINLAND

BAKGRUND

Världshälsoorganisationen WHO klassificerade coronavirusepidemin som en pandemi den 11 mars 2020. Coronaviruset är en allmänfarlig smittsam sjukdom. Den 16 mars 2020 gav statsrådet den första rekommendationen om att begränsa offentliga sammankomster för att förebygga spridningen av infektioner som orsakas av coronaviruset (covid-19).

Den 17 mars, 8 april, 8 maj, 19 maj, 16 juni, 1 juli, 24 augusti, 22 september, 22 oktober, 19 november, 2 och 10 december 2020 fattade Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland beslut enligt 58 § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar om att begränsa offentliga tillställningar och allmänna sammankomster.

Den 10 december 2020 meddelade Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland med stöd av 58 § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar ett förbud mot alla offentliga tillställningar och allmänna sammankomster som ordnas inomhus eller utomhus i kommunernas områden i Egentliga Finland. Inomhus och i avgränsade områden utomhus kan offentliga tillställningar och allmänna sammankomster med högst 10 (tio) personer emellertid ordnas under förutsättningen att man kan trygga säkerheten i dem genom att följa undervisnings- och kulturministeriets och Institutet för hälsa och välfärds anvisningar av den 21 september 2020 (bilaga 1). Beslut är i kraft under perioden 11.12.2020–10.1.2021. Genom beslutet upphävdes Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finlands beslut av den 2 december 2020 för perioden 11.12–23.12.2020 och Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finlands beslut av den 19 november 2020 för perioden 24.12–25.12.2020.

HÖRANDE

En hörandeprocess hade kunnat äventyra syftet med det här beslutet. Den försening hörandet hade medfört skulle ha inneburit betydande olägenheter för människors hälsa och den allmänna säkerheten. Av den

REGIONFÖRVALTNINGSVERKET I SYDVÄSTRA FINLAND

tfn 0295 018 000
registratur.sydvästra@rfv.fi

www.rfv.fi

Huvudverksamhetsstället i Åbo
Självständighetsplan 2
PB 22
20801 Åbo

anledningen har regionförvaltningsverket med stöd av 34 § 2 momentet 4 punkten i förvaltningslagen (434/2003) inte ordnat något hörande i ärendet.

REGIONFÖRVALTNINGSVERKETS BESLUT OCH MOTIVERING

Beslut

Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland förbjuder med stöd av 58 § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar alla offentliga tillställningar och allmänna sammankomster som ordnas inomhus eller utomhus i kommunernas områden i Egentliga Finland.

Inomhus och i avgränsade områden utomhus kan offentliga tillställningar och allmänna sammankomster med högst 10 (tio) personer emellertid ordnas under förutsättningen att man kan trygga säkerheten i dem genom att följa undervisnings- och kulturministeriets och Institutet för hälsa och välfärds anvisningar av den 21 september 2020 (bilaga 1).

Beslutet är i kraft under perioden 11.1.2021–10.2.2021.

Motivering

Enligt 1 § i lagen om smittsamma sjukdomar är syftet med lagen att förebygga smittsamma sjukdomar och spridningen av dem samt deras negativa konsekvenser för människor och samhället.

I 58 § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar bestäms att när en allmänfarlig smittsam sjukdom eller en sjukdom som med fog misstänks vara en allmänfarlig smittsam sjukdom som medför omfattande smittrisk har konstaterats eller med fog kan väntas förekomma, kan regionförvaltningsverket inom sin region fatta beslut om att stänga verksamhetsenheter inom socialvården och hälso- och sjukvården, läroanstalter, daghem, bostäder och motsvarande lokaler och förbjuda allmänna sammankomster eller offentliga tillställningar, om sådana begränsningar behövs i flera kommuners områden. En ytterligare förutsättning är att åtgärden är nödvändig för att förhindra spridningen av en allmänfarlig sjukdom eller en sjukdom som med fog misstänks vara en allmänfarlig sjukdom. Enligt paragrafens 3 moment får besluten som avses i 1 momentet meddelas för högst en månad. Åtgärderna ska genast avslutas när det inte längre finns någon smittrisk.

Enligt 1 § 1 momentet 14 punkten i statsrådets förordning om smittsamma sjukdomar är infektionen som orsakas av den nya typen av coronavirus en allmänfarlig smittsam sjukdom.

Enligt Institutet för hälsa och välfärd smittar sjukdomen (covid-19) som coronaviruset orsakar framför allt som droppsmitta när en person hostar eller nyser. Virusets kan också smitta från ytor där det nyligen har råkat luftvägssekret från en smittad person. I Finland har coronavirusepidemin

accelererat i många områden efter det lugna läget under sommaren. Virusets cirkulerar fortfarande både i Finland och på många andra ställen i världen. Majoriteten av Finlands befolkning är fortfarande mottaglig för smitta. Man har utvecklat vaccin för att förebygga sjukdomen som det nya coronaviruset orsakar och också i Finland har vaccineringen inletts i slutet av december 2020 i den ordningen som fastställs i statsrådets förordning (1105/2020). Det kommer emellertid att ta tid innan hela Finlands befolkning har fått möjlighet att få vaccinationen. Genom omfattande testning, isolering av insjuknade, spårning av smittkedjor och karantän för exponerade är det möjligt att i viss mån, men inte tillräckligt, förebygga att sjukdomen sprids.

Besluten om att begränsa sammankomster grundar sig på en epidemiologisk bedömning av hur sjukdomen sprids i situationer där antalet sociala kontakter är stort. Statsrådet har i sitt principbeslut av den 3 september 2020 förordat social- och hälsovårdsministeriets handlingsplan för genomförande av rekommendationer och begränsningar enligt hybridstrategin för hantering av coronakrisen efter covid-19-epidemins första fas (Social- och hälsovårdsministeriets publikationer 2020:27). I planen är utgångspunkten för hanteringen av epidemin sådana åtgärder och beslut som enligt lagen om smittsamma sjukdomar fattas av lokala och regionala myndigheter. I handlingsplanen finns en beskrivning av tre epidemifaser (basnivån, accelerationsfasen, samhällsspridningsfasen) med hjälp av vilka man bedömer behovet och inriktningen av rekommendationer och begränsningar och som regionalt och nationellt används till stöd för beslutsfattandet.

Enligt Institutet för hälsa och välfärds bedömning av behovet av sammankomstbegränsningar utgående från det epidemiologiska läget (THL/6391/4.00.00/2020) som regionförvaltningsverken fick den 30 november 2020 utvecklades covid-19-epidemin under november 2020 i sämre riktning i Finland. Incidensen har ökat i hela landet och allt fler områden har fastställt att de antingen är i accelerationsfasen eller till och med i samhällsspridningsfasen. Under november har nya fall diagnostiserats nästan varje dag i respektive sjukvårdsdistrikts område och i en stor del håller antalet fall per vecka klart på att öka jämfört med incidensen för några veckor sedan. Smittor har dessutom påträffats i allt fler kommuner och i praktiken i alla landskaps största bosättningscentra. Den ökade incidensen har på ett oroväckande sätt drabbat också äldre befolkningsgrupper. Även om det epidemiologiska läget i Finland alltså är bättre än i kontrollgruppsländerna i EU så har antalet fall under hösten sakta ökat och nått en nivå där man för att bekämpa epidemin hastigt behöver nya metoder för att epidemin inte snabbt ska accelerera ur kontroll.

Institutet för hälsa och välfärd bedömer att det för att skydda människornas hälsa och trygga kapaciteten inom hälso- och sjukvården krävs att man vidtar mer åtgärder för att minska de fysiska kontakterna mellan människorna i hela Finland. Därigenom strävar man efter att både

förebygga att det epidemiologiska läget accelererar över basnivån i allt fler områden och att få incidensen att minska i områden som redan har övergått till accelerationsfasen eller samhällsspridningsfasen. Med motiveringarna ovan har Institutet för hälsa och välfärd den 30 november 2020 gett regionförvaltningsverken rekommendationer för gränsvärden vid respektive fas av epidemin. Enligt Institutet för hälsa och välfärds rekommendation tillåts i områden som befinner sig i samhällsspridningsfasen att högst 10 personer samlas i offentliga tillställningar och allmänna sammankomster som ordnas utomhus eller inomhus. Enligt rekommendationen ska man i tillåtna sammankomster följa Institutet för hälsa och välfärds och undervisnings- och kulturministeriets rekommendationer om säkra avstånd och försiktighetsåtgärder som förebygger smitta.

Statsrådet har med sitt principbeslut den 22 december 2020 förordat uppdateringen av social- och hälsovårdsministeriets handlingsplan för genomförande av hybridstrategin för att stävja covid-19-epidemin i januari-maj 2021. Enligt den uppdaterade handlingsplanen ska man vid bedömningen av läget i ett område ge vikt också till smittläget i de kringliggande områdena och det nationella epidemiologiska läget (social- och hälsovårdsministeriets publikationer 2021:1). Accelerationsfasens åtgärder kan enligt den uppdaterade handlingsplanen vara motiverade redan på basnivån om det epidemiologiska läget förvärras nationellt eller i närområdena. Om det finns hot om samhällsspridning är det motiverat att utan dröjsmål ta i bruk alla behövliga åtgärder. Man får inte heller för tidigt upphäva begränsningsåtgärderna utan rekommendationerna och begränsningarna ska enligt den uppdaterade handlingsplanen lindras efter noga övervägande för att nya smittkluster inte ska uppstå.

Enligt Institutet för hälsa och välfärds (THL) riksomfattande lägesrapport för uppföljningen av hybridstrategin av den 5 januari 2021 försämrades det riksomfattande epidemiologiska läget snabbt efter mitten av november. För läget på regional nivå var snabba förändringar som gick i vågor typiska för det epidemiologiska läget under hösten. I oktober och början av november diagnostiserade man cirka 1200–1600 smittor per vecka. Antalet fall ökade ännu mer efter mitten av november. Under december månad har antalet nya fall jämnats ut och veckorna 49–51 diagnostiserades cirka 2300–3000 fall per vecka. Under veckorna 52–53 diagnostiserades betydligt färre nya fall per vecka än i början av december. Veckorna 52–53 gjordes också betydligt färre test än i början av december. Nationellt steg andelen positiva prov till 2,4 % vecka 53, medan den vecka 52 låg på 1,8%.

Det att antalet nya fall minskade veckorna 52–53 kan enligt THL:s lägesrapport förklaras av flera olika faktorer. På veckonivå har antalet fall varit sjunkande sedan början av december och det är möjligt att den gynnsamma utvecklingen har fortgått till en del tack vare vida och omfattande rekommendationer och begränsningar som har lett till färre fysiska kontakter. Helgernas konsekvenser för det faktiska antalet fall som

ännu inte har observerats kommer sannolikt att ses med fördröjning. Det är möjligt att personer med symtom inte på grund av helgerna har sökt sig till test med samma låga tröskel som under vardagar. Det kan komma att synas som en ökning i antalet fall under de kommande veckorna.

Enligt THL:s lägesrapport konstateras alltså rikligt med fall på alla håll i Finland och en omfattande och akut försämring av det epidemiologiska läget är alltså möjligt i hela landet. Den markanta ökningen i antalet fall som började i mitten av november har emellertid inte fortgått. Det är oroväckande att en allt större del av smittorna sedan början av november har diagnostiserats bland äldre åldersgrupper. Man försöker bekämpa en eventuell spridning från Storbritannien till Finland av en nya typ av coronaviruset som eventuellt smittar lättare liksom även den variant som har konstaterats i Sydafrika. Enligt THL:s lägesrapport innebär dessa faktorer ovisshet och poängterar betydelsen av effektiv kontroll av det epidemiologiska läget under kommande veckor och månader också i Finland.

Syftet med regionförvaltningsverkets begränsande beslut är att som det föreskrivs i 1 § i lagen om smittsamma sjukdomar förebygga att sjukdomsläget förvärras. Risken för massexponeringar och för att sjukdomen sprids är särskilt stor i alla situationer med stora folksamlingar där personerna kan råka i närkontakt med varandra. Därför är det nödvändigt att begränsa offentliga tillställningar och allmänna sammankomster och att man vidtar åtgärderna för att bekämpa smitta också i små offentliga tillställningar och allmänna sammankomster. Då man vid sammankomsterna följer tillräckliga säkerhetsanvisningar kan risken för smitta i väsentlig grad minskas genom att så lite som möjligt ingripa i församlingsfriheten och andra fri- och rättigheter.

Den 5 januari 2021 diskuterade Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland inom den regionala samarbetsgruppen sammankallad av Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt om covid-19-läget i Egentliga Finland. I Egentliga Finland var incidensen för nya smittor 183,4/100 000 invånare/14 dygn veckorna 50–51 och 99,5/100 000 invånare/14 dygn veckorna 52–53 enligt statistik från THL. Enligt THL:s statistik var andelen positiva resultat i snitt 4,3 % under veckorna 50–53. Enligt uppgifter från Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt var incidensen under 14 dygn den 4 januari 2021 95,8 och den procentuella andelen positiva prov 4,2 %.

Smittspårningsprocenten i Egentliga Finlands område var 66–69 % veckorna 50–52 och 75 % vecka 53. Av de nya fallen har en betydande andel alltså anknytning till smittor inom familjen eller närstående. Smittor kommer från flera olika ställen. Under veckorna 50–52 diagnostiserades smittor också i social- och hälsovårdsenheter, både hos patienter/boende och personal. Smittor har påträffats också på andra slags arbetsplatser veckorna 50–52. Bara få smittor diagnostiserades på arbetsplatserna vecka 53. Behovet av sjukhusvård och intensivvård kan för tillfället

uppfyllas utan särskilda åtgärder. Behovet av sjukhusvård har inte ökat men inte heller minskat under de senaste veckorna.

Den regionala samarbetsgruppen som leds av Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt ansåg efter sitt möte den 5 januari 2021 att området alltså är i coronaepidemins samhällsspridningsfas. Samarbetsgruppen understödde fortsättningen av de ikraftvarande sammankomstbegränsningarna.

Regionförvaltningsverket känner inte till hur många som har insjuknat i covid-19 utan att veta om det eftersom de saknar symtom och därför eventuellt sprider smitta. Dessutom har många en lindrig form av sjukdomen. Sjukdomsspårningen försvåras om de insjuknade inte genast i början av sjukdomen söker sig till test eller om testresultatet av andra orsaker fördröjs.

Om det epidemiologiska läget accelererar ska myndigheten för smittsamma sjukdomar enligt social- och hälsovårdsministeriets handlingsplan reagera genom att öka testkapaciteten och resurserna för smittspårning, lokalt rekommendera distansarbete och användning av munskydd och göra informationskampanjer. Det organ som i kommunen eller samkommunen ansvarar för smittsamma sjukdomar kan besluta om lokala eller regionala restriktioner inom sina områden. Regionförvaltningsverket kan besluta om restriktioner om de behövs i flera kommuners områden. Med restriktionerna vill vi förhindra att epidemin sprids regionalt eller mer omfattande bland befolkningen och göra det möjligt att återgå till epidemins basnivå. Vid epidemins samhällsspridningsfas kan de behöriga myndigheternas beslut om mer omfattande eller striktare regionala rekommendationer eller begränsningar behövas. I 9 § i lagen om smittsamma sjukdomar bestäms om kommunens skyldighet att vidta åtgärder för att utreda och bekämpa epidemier. Om kommunens behörighet att besluta om åtgärder vid omfattande smittrisk föreskrivs i 58 § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar.

Både nationellt och i Egentliga Finlands område sjönk incidensen av covid-19 från de höga siffrorna i november-december till årsskiftet. Coronaepidemin är emellertid alltså i samhällsspridningsfasen i Egentliga Finlands område. Enligt Institutet för hälsa och välfärds bedömning (THL/6391/4.00.00/2020) kan man i samhällsspridningsfasen ordna offentliga tillställningar och allmänna sammankomster för högst 10 personer. Med beaktande av det epidemiologiska läget i Egentliga Finland, riskerna i samband med sammankomster och för att förhindra spridningen av sjukdomen anser regionförvaltningsverket det nödvändigt att för offentliga tillställningar och allmänna sammankomster inomhus och i avgränsade områden utomhus hålla en gräns på högst 10 personer. Det är nödvändigt att vid offentliga tillställningar och allmänna sammankomster med högst 10 personer följa undervisnings- och

kulturministeriets och Institutet för hälsa och välfärds anvisningar av den 21 september 2020.

På basis av ovan är det här beslutet nödvändigt för att förhindra att den smittsamma sjukdomen sprids i kommunernas områden i Egentliga Finland. Om det epidemiologiska läget förändras gör regionförvaltningsverket en ny bedömning av beslutet att begränsa sammankomsterna.

TILLÄMPADE BESTÄMMELSER

Lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016) 1, 8, 58 och 91 §

Statsrådets förordning om smittsamma sjukdomar (146/2017) 1 och 5 §

1 § i statsrådets förordning (69/2020) om ändring av 1 § i statsrådets förordning om smittsamma sjukdomar (146/2017)

SÖKANDE AV ÄNDRING

Enligt 90 § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar får beslutet överklagas genom besvär hos Åbo förvaltningsdomstol på det sätt som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). En besvärсанvisning är bifogad.

VERKSTÄLLANDE

Med stöd av 91 § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar verkställs beslutet omedelbart trots eventuellt överklagande.

MER INFORMATION

Ytterligare information ges vid behov av länsläkare Maria Raitakari, tfn 0295 018 000 (växeln).

Överdirektör   Mikael Luukanen

Länsläkare   Maria Raitakari

BILAGOR

Bilaga 1, Institutet för hälsa och välfärds och undervisnings- och kulturministeriets anvisningar för att förhindra coronavirussmitta vid offentliga tillställningar, vid allmänna sammankomster och vid användningen av offentliga lokaler av den 21 september 2020.

Bilaga 2, kommunerna i Egentliga Finland

DISTRIBUTION OCH PRESTATIONSavgift

Beslutet delges genom offentlig delgivning

Delgivningen av beslutet sker genom offentlig delgivning. Beslutet hålls till påseende hos Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland till och med den 10 januari 2021. Ett meddelande om att beslutet finns till påseende har publicerats i det allmänna datanätet på regionförvaltningsverkets webbplats www.rfv.fi.

Delfåendet av beslutet anses ha skett den sjunde dagen efter att ovan nämnda meddelande har publicerats på regionförvaltningsverkets webbsidor.

För kännedom

Kommunerna och samkommunerna i Egentliga Finland

Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt som ombes informera läkarna som ansvarar för smittsamma sjukdomar i dess kommuner om beslutet

Polisinrättningen i Sydvästra Finland

Egentliga Finlands räddningsverk

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården

Institutet för hälsa och välfärd

Social- och hälsovårdsministeriet

Undervisnings- och kulturministeriet

Statsrådets kansli, kommunikationsavdelningen

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata

Avgiftsfritt